

Connectar sensibilitats, tancar ferides

- Per eliminar l'hostilitat que encara assetja Catalunya, s'ha de fer un esforç de raó i voluntat

ANTONIO PAPELL

EL PERIÓDICO DE CATALUNYA, 11.01.10

Filtracions provinents del Tribunal Constitucional (TC) donen a entendre que la sentència sobre l'Estatut està gairebé enllestida. S'anuncia una sentència interpretativa, capaç de salvar en gairebé tot la literalitat del que s'hi disposa, encara que introduint matisos i precisions hermenèutiques que embridaran alguns dels aspectes més polèmics del text.

Excepte que la decisió del TC no tindrà efectes demolidors sobre el nou edifici estatutari i que comptarà amb un suport suficient –podria tenir el vot afirmatiu de set dels 10 magistrats supervivents–, la resta és dubtosa. S'ignora fins a quin punt les aprensions jacobines d'algun jutge progressista hauran fet estralls sobre els trets més audaçs del text. I, per tant, no es pot valorar ni prevenir la polèmica que ens espera sobre la qüestió, si és que n'hi ha d'haver cap, ni és possible pronosticar completament l'explotació que uns i altres puguin fer de la sentència, que arriba en tot cas perillosament a prop de les eleccions autonòmiques.

De TOTA manera, els que ho poden saber donen per segur que, amb més o menys angúnies, el llarg procés quedarà finalment acabat, i sense noves seqüeles que afectin la convivència catalana ni les relacions entre Catalunya i la resta de l'Estat, aquestes sí atribolades per la pèssima gestió que les dues parts han fet de la reforma del marc institucional.

Perquè abans d'iniciar la plena pacificació, convé deixar establert que el forcejament jurídic polític que està a punt d'acabar no va ser un model de subtileza ni una mostra de refinada voluntat de conviure sobre pautes de comprensió i respecte mutus. I per això, la bilateralitat Catalunya-Estat encara està fundada avui en inquietants tòpics: en una direcció, es retreu insolidaritat; en l'altra, gasiveria i incomprensió.

Fins a cert punt, aquestes posicions psicològiques han estat avaluades: l'últim baròmetre d'aquest diari, publicat al desembre, ofereix dues dades inquietants relatives a la instal·lació institucional de Catalunya a Espanya. D'una part, l'auge de l'independentisme: a la pregunta «¿què votaria si demà hi hagués un referèndum sobre la independència», el 39,0% s'hi declararia a favor i el 40,6% en contra; és la primera vegada que un sondeig de prestigi dona un empat tècnic sobre aquesta qüestió fins fa poc tabú i ara tractada amb inquietant naturalitat. D'una altra part, l'enquesta reflectia un creixent distanciament de la percepció que es té a Catalunya i fora de Catalunya sobre les qüestions sensibles relacionades amb la identitat i la pertinença. Així, per exemple, la majoria dels espanyols (50,6%) creuen que el castellà està discriminat a Catalunya i els catalans (81,4%) opinen que no; la majoria dels catalans (83,6%) opinen que Catalunya és solidària amb la resta de les autonomies i els espanyols en conjunt (51,7%) creuen que no; el 52,8% dels catalans creuen que Catalunya és una nació, mentre que a la resta d'Espanya només ho creu el 15,9% de la població.

Un altre sondeig publicat dies més tard, també a la premsa catalana, informava de l'estat de l'opinió pública sobre la sentència del TC; la dada més significativa era, per la seva simetria, que el 61% dels espanyols accepten retallades en el text estatutari mentre que el 61% dels

catalans les rebutgen... En definitiva, és patent que s'ha obert absurdament un fossat entre Catalunya i l'Estat, amb causes que s'han d'anar a buscar en aquelles vigílies inquietants de les eleccions autonòmiques del 2003 en què la reclamació d'una legítima reforma estatutària, just en el moment en què **Jordi Pujol** es retirava de la política activa, a penes rebia des de Madrid dosis irritants de fredor i arrogància. La conducció vacil·lant del procés estatutari ha fet la resta.

EN AQUESTES circumstàncies, és necessari que la sentència del TC, que tindrà en tot cas efectes lenitius sobre la crispació que ha regnat en la implementació del nou Estatut, vagi acompanyada d'un esforç intel·lectual per les dues parts encaminat a tancar les ferides que encara puguin quedar entreobertes i a tornar a connectar les sensibilitats culturals i polítiques dels contendents en aquesta lliça insensata. No estem, en definitiva, davant una mera qüestió juridicoadministrativa, davant un simple desenvolupament normatiu més o menys ardu, sinó davant la necessitat de reconstruir ponts al llarg de la línia de desentesa que ha estat a punt de convertir-se en fossat.

Molt treballament, està sent possible conciliar la voluntat catalana amb les germinals construccions democràtiques de la sobirania espanyola. Després d'aquest feliç resultat que s'acosta, escau tornar-li la raó a **Espriu**, invocat amb més o menys encert en aquest moment crucial: s'ha de regenerar Sepharad, l'Espanya reconciliada de *La pell de brau*. I, per a això, per eliminar l'hostilitat que encara assetja Catalunya, s'ha de fer un esforç positiu de raó i de voluntat auspiciat per la societat civil dels dos costats. La classe política, que no ha estat del tot a l'altura de les circumstàncies, no tindrà més remei que sumar-se a aquest gran disseny.